

Pihalni orkester Alples Železniki

Leja Drofenik, Klemen Štibelj

Selška dolina v 20. stoletju

Selško dolino, in še posebej Železnike, je zaznamovalo železarstvo. Plavž, fužine in vigenjci so bila okolja, kjer so si takratni prebivalci do konca 19. stoletja služili svoj kruh. Delali so v težkih razmerah in predvsem ponoči, delavnik pa je bil dolg od 14 do 16 ur. Kraj je bil primeren za razvoj železarstva. Okoliški hribi (Jelovica, Ratitovec in še posebej Dražgoška gora) so bili bogati z železovo rudo, na voljo so bili vodna sila in gozdovi. Žebliji kot eden izmed glavnih proizvodov so bili pretežno izvozno blago. Največ so jih vozili v Italijo in na Hrvaško. Razpošiljali so jih v lesenih sodih, težkih med 80 in 90 kilogramov. Danes železarsko tradicijo nadaljujejo nekatera podjetja v Železnikih, ki se srečujejo s čisto drugačnimi pogoji dela in poslovanja ter močno svetovno konkurenco.

Poleg železarstva je za Selško dolino pomembno lesarstvo, ki ima bogato in dolgo tradicijo, saj je dolina bogata z gozdovi. Nastanek prve žage, in s tem žagarstva, je v Železnikih povezan z nastankom fužinarstva, prav tako pa tudi nastanek sodarstva, ki sodi med najstarejše obrti Selške doline. Sodarji so z leseno posodo oskrbovali predvsem fužinarje, da so v njej razvažali svoje železne izdelke. Ko je v začetku 20. stoletja plavž ugasnil, so tudi zanje prišli težki časi. Razmahnilo se

je združništvo in tako so tudi sodarji leta 1902 ustanovili svojo zadrugo – Sodarsko zadrugo za Selško dolino na Češnjici.

Po drugi svetovni vojni se je obdobje združništva nadaljevalo. Iz lesnega odseka Kmetijske zadruge je bilo leta 1954 ustanovljeno Lesno industrijsko podjetje Češnjica, leto kasneje pa MLIP – Medzadružno lesno industrijsko podjetje Češnjica. Podjetje se je do leta 1969 še enkrat preimenovalo in s 1. januarjem 1969 končno dobilo svoje današnje ime Alples. Glavna dejavnost je postala izdelava ploskovnega pohištva, ki je glavni proizvod še danes.

Na podlagi železarske in lesarske tradicije je industrija v Železnikih po letu 1970 močno cvetela. Zaposlovala je tamkajšnje prebivalce, ljudi iz okoliških vasi in hribov Selške doline ter tudi od drugod. Vzporedno z razvojem industrije se je razvijal kraj sam: zgrajen je bil plavalni bazen in prva toplarna v takratni Jugoslaviji. Prevladovalo je mnenje, da mora dobra industrija imeti vsestransko razvito okolje, infrastrukturo, kulturo in šport, saj se bo le tako kraj še naprej razvijal. Takšno razmišljanje je pomenilo idejni začetek ustanavljanja Pihalnega orkestra Alples Železniki.

Ustanovitev Pihalnega orkestra Alples Železniki

Pihalni orkester Alples Železniki je bil ustanovljen na pobudo prizadevnih posameznikov, med katerimi so bili v večini zaposleni v podjetju Alples, ki jim konec sedemdesetih let ni bilo vseeno za kulturni razvoj mlajših zaposlenih v podjetju in mladih v Železnikih. Želja po ustanovitvi orkestra je bila še močnejša, ker je v Selcih že delovala godba na pihala, katere zvoki so okrog leta 1967 žal dokončno utihnili.

V sedemdesetih letih je bilo v tovarni zaposlenih veliko mladih, skoraj polovica teh pa je bila iz drugih, bolj oddaljenih krajev. Predvsem tem mladim so želeli v podjetju Alples ponuditi različne dejavnosti, v katere bi se lahko vključili in s tem zapolnili svoj čas, ko niso bili v službi. Poleg športnih, ki so bile že dokaj razvite, so razmišljali tudi o kulturnih dejavnostih. Utrnila se je zamisel o delavski godbi, ki bi pomenila poživitev okolja v kulturnem smislu in priložnost za glasbeno udejstvovanje mladih tega okraja.

Do uresničitve ideje je prišlo v začetku leta 1979, ko je bil na podlagi odločitve kolegija podjetja Alples ustanovljen Pihalni orkester Alples Železniki. Takratni direktor podjetja Jožef Demšar, ki je imel pri ustanovitvi pomembno vlogo, pravi: "Ideja o pihalnem orkestru me je spremljala že dolgo. V letu 1978 so dozoreli pogoji in dokončno sem se odločil, da pod okriljem podjetja Alples ustanovimo pihalni orkester." Za vodjo orkestra je bil imenovan Lado Greblo, ki je bil edini glasbenik v Alplesovem strokovnem kolegiju. Svojo zadolžitev – da orkester zaživi in začne z delom – je z veseljem sprejel in v prvih letih delovanja orkester uspešno vodil.

Sam orkester brez dirigenta – resničnega strokovnjaka na svojem področju, ni pravi orkester. V veliko pomoč pri iskanju ustreznega učitelja je bila rojakinja in takratna ravnateljica glasbene šole v Škofji Loki Marija Schulz. Uspelo ji je pridobiti prizadevnega, strokovno podkovnega, in kot se je izkazalo pozneje, tudi z vsem srcem glasbi predanega kapelnika – Dragišo

Miškovića. Bil je član Slovenske filharmonije in profesor na Akademiji za glasbo v Ljubljani. "Dogovorili smo se za način dela, plačilo in materialno stimulacijo," se spominja Jožef Demšar. Pri pedagoškem delu mu je pomagal Janez Benedik, dolgoletni amaterski muzikant, ki je učil in vodil skupino klarinetov.

Osnovni pogoji za začetek dela so bili pravi, treba je bilo le še najti člane novonastalega orkestra. "Vabili smo delavce podjetja Alples, da bi začeli igrati v orkestru, toda izkazalo se je, da razen Janeza Benedika ni imel nihče poguma za resno delo," pravi Lado Greblo. Ustanovitelji so pričakovali, da se bodo poleg Alplesovih delavcev orkestru pridružili še člani razpadle selške godbe, vendar tudi od njih ni bilo odziva. "Trenutek, ki je obrnil na glavo naš osnovni cilj, da delavske godbe na pihala ne bo, je bil razdražljiv," dodaja Lado Greblo. Začeti je bilo potrebno povsem na novo in bodoče člane orkestra iskati drugje.

Ob pomoči Marije Schulz in Franca Benedika, takratnega ravnatelja osnovne šole v Železnikih, je bil na tej osnovni šoli objavljen razpis za igranje v orkestru. Nanj se je odzvalo veliko učencev (okrog 40) in od teh se jih je nato orkestru pridružilo približno 25. Bodoči mladi godbeniki so bili še otroci, stari med 9 in 15 let.

Prvi dirigent in kapelnik se je dela lotil z vso zagnanostjo, ker se je zavedal, da nase ni prevzel

Profesor Dragiša Mišković. Foto: arhiv PO

Prvi nastop,
12. julij 1980.
Foto: Blaž Dolenc

prav lahke naloge. Kljub vsem začetnim težavam, k čemur je potrebno dodati še dejstvo, da so bili člani otroci, v večini brez vsake osnovne glasbene izobrazbe, je orkester v kratkem času pripravil za prve javne nastope. Prve skladbe so igrali po posluhu, brez not, te so uporabljali le vizualno.

Ime orkestra je bilo zaradi pobude in materialne podpore s strani podjetja Alples in kraja, v katerem je deloval, samoumevno – Pihalni orkester Alples Železniki. Osnovna organizacija sindikata podjetja je orkestru na začetku kupila 37 instrumentov in ostalo opremo. Tudi za prostore, v katerih je novonastali orkester imel vaje, je poskrbelo podjetje. Po izgradnji nove trgovine Salona pohištva Alples je prostore stare trgovine dobil pihalni orkester. V njih potekajo individualne in skupne vaje še danes. "Odločna podpora sindikata Alples, nabava najosnovnejših instrumentov, pridobitev prof. Miškovića in Janeza Benedika za poučevanje, določitev prostora za vaje ter kader, ki danes uspešno nastopa, so bili osnovni pogoji za pričetek dela." (Lado Greblo, 1982)

"Celotni potek ustanovitve je tekel zelo hitro, za kar so bile potrebne spretnosti v organizaciji in zagotavljanju materialnih sredstev," pravi Jožef Demšar in na koncu dodaja, da je s kapelnikom

prof. Miškovičem imel občasne razgovore glede usmeritve in delovanja orkestra. "Prisluhnil sem njegovim željam in ga vsestransko duhovno in materialno vzpodbujal, s ciljem čim boljšega delovanja in razvoja orkestra."

Prvi nastop orkestra

Instrumente so člani orkestra dobili v drugi polovici leta 1979 in prvi polovici leta 1980. Pričele so se aktivne vaje in že 12. julija 1980 je imel orkester na pikniku podjetja Alples svoj prvi nastop. Od prvih korakov, ki jih je prof. Mišković poizkusil s fanti in dekleti, je minilo le leto dni, ko so se prvič predstavili svojim donatorjem. Kljub povsem upravičeni začetni tremi so godbeniki presenetljivo dobro odigrali tri skladbe: državno himno Hej Slovani in koračnici Regiment po cesti gre ter Ta soldaški boben. "Delavci so onemeli, niso mogli verjeti, da igrajo otroci. Tudi glasbeno razgledani ljudje so Miškoviću lahko le čestitali," je ob predstavitvi orkestra v Gorenjskem glasu napisala novinarka Marija Volčjak. Kar je takrat uspevalo prof. Dragiši Miškoviću, je bilo le povračilo za njegovo ljubezen do glasbe in močno predanost delu s Pihalnim orkestrom Alples

Železniki. Na nastopu takrat najmlajšega pihalnega orkestra v Sloveniji je nastopilo 27 fantov in eno dekle:

I. klarinet:	Benedik Janez Zadravec Štefka Prevc Darko
II. klarinet:	Nastran Matevž Rant Andrej Polajnar Peter
III. klarinet:	Tolar Janez Potočnik Janez Gartner Robert
krilovka:	Berce Zdravko Fajfar Jože Možgan Jože Nastran Miha Zadravec Štefan Mohorič Tomaž
baskrilovka:	Kofler Igor Oman Simon Bernard Martin
bariton:	Gartner Roman Nastran Marko
rog:	Thaler Drago
pozavna:	Šuštar Janez
F-bas:	Ceferin Roman
B-bas:	Berce Viljem
tolkala:	Košir Roman Zadravec Janko Greblo Sašo Kofler Emil

Uspešen nastop je delavce in vodilne prepričal, da je delovna volja mladih muzikantov in njihovih strokovnih vodij zares prizadevna in trdna ter da so sredstva, ki jih podjetje Alples zanje namenja, dobra naložba. Po besedah Lada Grebla, takratnega vodje orkestra, so prvi nastopajoči člani ponovno oživili dolgoletno tradicijo godbe na pihala, ki je včasih v teh krajih že aktivno delovala.

Otvoritveni koncert Pihalnega orkestra Alples Železniki

Aplavz, čestitke in priznanja poslušalcev na prvem nastopu so vlila dirigentu in mladim godbenikom voljo do nadaljnega, še bolj prizadevnega učenja in vaj. Eden prvih večjih nastopov je bil pol leta kasneje, 11. januarja 1981, v Dražgošah ob proslavi v okviru občinskega praznika ter tradicionalni prireditvi Po stezah partizanske Jelovice. Orkester se je predstavil s štirimi skladbami: državno himno, žalostinko, koračnico in skladbo Jugoslavija.

Ob otvoritvi Centra usmerjenega izobraževanja v Škofji Loki, septembra 1981, je orkester prvič nastopil v svojih uniformah. Nakup so omogočili podjetje Alples in starši godbenikov. Podjetje je kupilo kapo, mašno in jakno, ki je imela na levem rokavu velik znak podjetja Alples, starši pa hlače in srajce oziroma krila in bluže. Kroj celotne obleke je bil oblikovan tako, da bi otroci hlače in srajce lahko nosili tudi na drugih prireditvah in proslavah. Razlog take odločitve je bil v tem, da so otroci še rasli in bi bil zaradi prevelikega stroška nakup novih uniform vsaki dve leti nesmiseln.

Pihalni orkester Alples Železniki je imel svoj otvoritveni koncert oktobra 1981. To je bilo približno dve leti po začetku aktivnih vaj, za mnoge prvega igranja na svoj instrument. Koncert je podjetje Alples izkoristilo za podelitev priznanj dirigentu in kapelniku orkestra prof. Dragiši Miškoviću in njegovemu pomočniku pri pedagoškem delu Janezu Benediku. S svojim prizadevnim in vztrajnim delom sta si priznanji resnično zaslužila.

V obdobju od julija 1980 do novembra 1982, ko je orkester štel že 40 članov, je na različnih prireditvah nastopil 37-krat. Najpomembnejši sta bili gostovanje v Krškem in srečanje pihalnih godb na Bledu, kjer se je mladi orkester – tako po letih igranja kot tudi članih, prvič srečal z drugimi orkestri in se jim predstavil. Orkester se je v tem času z veseljem odzval vsem vabilom. Vsak nastop so godbeniki s svojim dirigentom na čelu vzeli zelo

Ob otvoritvi
Centra usmerjenega
izobraževanja
v Škofji Loki,
september 1981.
Foto: Blaž Dolenc

resno, saj so se dobro zavedali, da se le tako lahko uveljavijo in si med pihalnimi orkestri ustvarijo dobro ime.

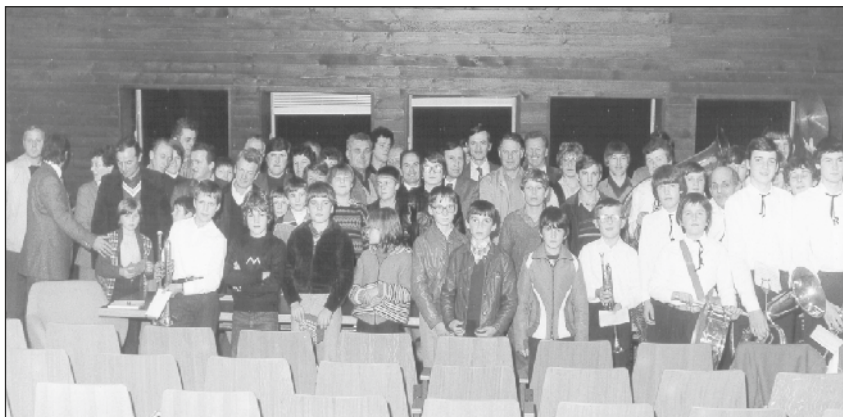
Ustanovitev samostojnega društva

Ustanovni občni zbor Pihalnega orkestra Alples Železniki je bil 13. novembra 1982. Od tedaj naprej je bil orkester organiziran kot samostojno društvo v okviru Zveze kulturnih organizacij Škofja Loka pod pokroviteljstvom podjetja Alples. Samostojno je začel poslovati 1. januarja 1984. Pred tem datumom se je vse poslovanje vodilo v okviru Alplesovega sindikata. Istočasno so s svojim delom pričeli tudi organi društva: izvršilni odbor, nadzorni odbor in

disciplinsko razsodišče. Za prvega predsednika orkestra je bil na ustanovnem občnem zboru izvoljen Lado Greblo.

Orkester je bil registriran na krajevnem uradu v Železnikih. Ob ustanovitvi je bilo potrebnih deset članov. Poleg glavnega pobudnika, direktorja Jožefa Demšarja, so bili ustanovni člani tudi:

- Vladimir Greblo,
- Dragiša Mišković,
- Anton Tavčar,
- Franc Benedik,
- Franc Giacomelli,
- Marija Schulz,
- Janez Benedik,
- Jože Krapš,
- Ljubo Osovnikar,
- Lovro Gajgar.

Udeleženci
ustanovnega
občnega zbora.
Foto: Blaž Dolenc

Koncert ob 5. obletnici

S samostojnim koncertom ob 5. obletnici leta 1984 je orkester dokazal, da so bila sredstva s strani podjetja Alples in Zveze kulturnih organizacij Škofja Loka v izobraževanje mladih godbenikov pravilno naložena. Program koncerta je bil sestavljen iz koračnic, narodne in moderne ter koncertne glasbe. Na njem so bile prvič podeljene bronaste Gallusove značke.

Od ustanovitve pa do 5. obletnice je imel orkester 84 nastopov, kar je približno 17 na leto. "V letu 1984 je bilo opravljenih 1.500 ur poučevanja, imeli pa smo 22 nastopov – godbeniki smo ustregli prav vsem, ki so želeli imeti naš orkester na prireditvi," je v letno poročilo o delu orkestra napisal takratni predsednik Lado Greblo. Člani pihalnega orkestra so od ustanovitve do obletnice za svoje delo prejeli številna priznanja, kar jih je opogumilo za nove naloge in obveznosti v naslednjem petletnem obdobju.

Ob praznovanju svojega prvega pomembnejšega jubileja je orkester dobil nove uniforme. Godbenikom jih je kupilo podjetje Alples. Uniformo so sestavljale: sive hlače ali krilo z belo črto ob robu, zelen suknjič z znakom podjetja Alples, zelena kapa in kravata. K temu je sodila

tudi bela srajca oziroma bluza. Nove enotne uniforme so dale orkestru nov in lepši izgled ter tako prispevale k boljši predstavitvi donatorja, podjetja Alples. Nekaj let pozneje so godbeniki dobili še zelene dežne plašče in srajce s kratkimi rokavi.

Čas mladostniške muhavosti tudi našemu orkestru ni prizanesel

Po odhodu Lada Grebla iz podjetja Alples leta 1985 je vodenje orkestra za eno leto prevzel Franc Benedik, ki je bil v Alplesu vodja splošno-kadrovskega področja. V tem letu je pihalni orkester skupaj s folklorno skupino Tehnik Škofja Loka gostoval v pobratenem mestu Medicina v Italiji. Nastop, za katerega je orkester prejel številne pohvale, je bil za vse člane lepo in nepozabno doživetje ter nagrada in priznanje za dotedanje delo in trud.

V letih 1985 in 1986 je imel Pihalni orkester Alples Železniki vsakoletne nastope: na proslavi v Dražgošah, krajevnem prazniku v Železnikih, čipkarskih dnevih in pustnem sprevodu, odigral je tudi prvomajsko budnico. Poleg teh velja še posebej omeniti nastop pihalnega orkestra na

Ob 5. obletnici.
Foto: Blaž Dolenc

otvoritvi FIS Pokala Loka leta 1985 ter igranje ob volitvah in referendumu marca 1986. Predsednik orkestra Franc Benedik je v letnem poročilu o delu orkestra zapisal: "Z budnico 2. in 16. marca 1986 je orkester veliko pripomogel, da je bil krajevni samo-prispevek v Železnikih izglasovan in da so volitve v Selški dolini izredno uspele."

Mladi godbeniki so začeli odhajati na služenje vojaškega roka, kar je imelo za posledico ohromljeno zasedbo orkestra – pomanjkanje posameznih instrumentov. Zgodilo se je, da so bili na služenju istočasno tudi štirje člani, kar je bila za orkester velika težava.

Leto 1987 je bilo zaznamovano s tragično izgubo. Smrtno se je ponesrečil eden izmed prvih članov orkestra, Roman Košir. V tem letu – pod vodstvom Janeza Benedika, ki je bil za predsednika izvoljen na občnem zboru 4. aprila 1986, je imel orkester 20 nastopov; največ v Železnikih, nekaj pa tudi izven meja občine Škofja Loka. Samostojni koncert je bil marca na Češnjici in septembra v Strunjanu, kjer je orkester letoval. Letovanje je bilo zahvala za prizadevno delo. Pihalni orkester je imel 42 godbenikov, vključno z blagajničarko Zdenko Pfajfar in tajnikom Brantom Mohoričem.

Fantje so bili mladi in polni življenja, zato so se v drugi polovici leta začele pojavljati težave z disciplino. Na izrednem občnem zboru 15. decembra 1987 je bilo sklenjeno, da bodo od januarja 1988 vaje enkrat tedensko – ob četrtnih zvečer, po potrebi pa še sekcijske vaje in učenje posameznih instrumentov. Kapelnik prof. Mišković je dejal, da je potrebno dvigniti tehnični nivo godbe, ker je edino v boljši kvaliteti igranja smisel bodočega dela. To je bila rdeča nit programa dela tudi v naslednjih letih. Na občnem zboru so bili izvoljeni še novi organi društva.

V letu pred praznovanjem 10. obletnice je prišlo v orkestru do nesporazumov med prof. Miškovićem, predsednikom orkestra Janezom Benedikom in vodstvom podjetja Alples. Janez Benedik, ki je za orkester s svojim sodelovanjem in poučevanjem klarinetov nesebično žrtvoval veliko časa, je prenehal z aktivnim igranjem. Za njim je bil za predsednika orkestra 9. junija 1988 izvoljen Rafko Habjan. V tem letu posebej velja omeniti nastop orkestra na Iskriadi na Soriški planini. V dotedanji zgodovini je bil to prvi nastop pred tako številnimi poslušalci. Prireditelj je bila v poletnih mesecih, a kljub temu v slabem vremenu – na zelo mrzel in deževen dan. Do konca leta so se

Zadnjič v zelenih uniformah. Foto: Anton Sedej

uredili tudi zaradi nesporazumov nekoliko skaljeni medsebojni odnosi.

Člani orkestra smo postajali starejši in začele so se poroke. Med prvimi sta se leta 1988 poročila Emil Kofler in Tone Jelenc. Ob tej priložnosti smo se v orkestru naučili Svatbeno koračnico in jo ob njunih porokah obema zaigrali. Prvič pa je ob poročni slovesnosti orkester igral že leta 1983, ko se je poročil Vili Berce. Godbeniki so ga na poročni dan presenetili kar pred domačo hišo.

Praznovanje 10. obletnice

Slavnostni koncert ob obletnici je bil 21. oktobra 1989 v kinodvorani na Češnjici. Na njem se je orkester predstavil s številnimi novimi skladbami. Ob tej priložnosti so bile podeljene Gallusove značke, ki jih za dolgoletno ljubiteljsko ukvarjanje z glasbeno dejavnostjo podeljuje Zveza kulturnih organizacij. Praznovanje se je nadaljevalo tudi naslednji dan, ko sta se našemu orkestru v promenadnem koncertu pred blagovnico na Češnjici pridružila Pihalni orkester iz Krškega in Godba Gorje.

Stane Čadež, takratni direktor podjetja Alpes, je na občnem zboru leta 1989 pohvalil orkester za izpeljane slovesnosti ob 10. obletnici obstoja in obljubil nadaljnjo podporo podjetja. Prof. Miškovič je predstavil plan dela, v katerem je poudaril, da bo v prihodnje potrebno izboljšati

igranje vsakega glasbenika posebej in razširiti prostor igranja tudi na območje izven Selške doline. Poleg rednih nastopov v letu 1989 je imel orkester septembra izlet v Portorož. Sredi leta je orkester dobil tudi novega tajnika Andreja Ranta.

S trdno voljo smo uspešno prebrodili tudi čas najtežje finančne stiske

Do leta 1991 je orkester nastopal na prireditvah, ki so bile stalnica v njegovem delovanju, udeleževal pa se je tudi vseh drugih, na katere je bil povabljen. Po Rafku Habjanu je vodenje orkestra 22. februarja 1991 prevzel France Jelenc. Osamosvojitvena vojna je vplivala tudi na naše delo, saj je mnogo nastopov odpadlo, med drugimi srečanje orkestrov Občine Škofja Loka. Tega leta je bilo le 14 nastopov – večina v prvi polovici leta.

Obdobje po letu 1990 je zaznamoval začetek pomanjkanja finančnih sredstev in pravi boj za preživetje orkestra, zato je za ta čas tudi arhivskega gradiva nekoliko manj. Najtežje obdobje v vsej dobi delovanja je bilo med leti 1992 in 1995, v času predsedovanja Petra Polajnarja. Ni bilo urejenega financiranja, denarja je primanjkovalo tudi za osnovne potrebščine. Kapelniku prof. Miškoviču je plačilo za opravljeno delo izostalo za dobo skoraj celega leta. Ker druge rešitve nismo videli, smo na občnem zboru leta 1994 sklenili, da bomo problem s financiranjem reševali sproti in denar iskali povsod. V orkestru smo to poimenovali "vsesplošna fehtarija".

V težki finančni situaciji sta nam v letih 1993 in 1994 pomagali Krajevna skupnost Železniki in Občina Škofja Loka, ki sta za pokritje neplačanih obveznosti orkestru nakazali potrebna finančna sredstva. Za delovanje orkestra sta se osebno zavzela predsednik Sveta Krajevnih skupnosti in kasneje župan Občine Železniki Alojzij Čufar in predsednik Izvršnega sveta Skupščine Občine Škofja Loka Vincencij Demšar.

Iz Portoroža. Foto: arhiv PO

Prostori, kjer so bile vaje, so postali last Kmetijsko-gozdarske zadruge Škofja Loka. Pojavilo se je vprašanje: Ali bomo v njih še lahko imeli vaje in kako bo z najemnino?

Instrumenti so bili že dotrajani, zato je bil nakup novih nujno potreben, denarja pa ni bilo niti za osnovne stvari. Z optimizmom smo zrl naprej in v plan dela zapisali organiziranje praznovanja 15-letnice orkestra in udeležbo na festivalu pihalnih orkestrov v Ormožu. Pojavljati so se začele tudi prve želje po lastni kaseti.

Uniforme, ki smo jih imeli od leta 1984, so nam postale premajhne. Že nekaj let smo razmišljali o novih, a denarja ni bilo. V desetih letih smo vsi tako zrasli, da tudi zamenjave oblek med člani niso bile več mogoče. Bližnje praznovanje 15-letnice je bila priložnost in obenem potreba, da bi orkester začel nastopati v novi podobi. Odločili smo se za nakup novih uniform in sklenili, da si obleko kupi vsak sam, kar je bila ob takratni finančni situaciji edina rešitev. Zgledovali smo se po Godbi Gorje in se dogovorili, da bomo ob praznovanju 15-letnice začeli nastopati v slovenskih narodnih nošah.

Prelomno leto 1994 in naša 15. obletnica glasbenega ustvarjanja

Leto 1994 je, kljub zamenjavi dirigenta, zaznamovalo veliko pomembnih nastopov. Krona vseh je bil slavnostni koncert ob 15-letnici orkestra.

Junija je orkester organiziral srečanje pihalnih orkestrov škofjeloške občine. Na njem sta poleg nas sodelovala še pihalna orkestra iz Škofje Loke in Žirov. Malo za tem se je orkester v Ormožu udeležil festivala slovenskih godb v zabavnem in narodnozabavnem programu in zasedel četrto mesto.

Na nastopu, ki smo ga imeli na Čipkarskem dnevu v Železnikih, nas je zadnjič vodil naš dolgoletni dirigent in kapelnik prof. Dragiša Miškovič. Žal bolezen ne izbira in po zdravju našega tovariša je posegla ravno takrat, ko smo ga najbolj potrebovali. Kljub upanju, da se bo njegovo zdravstveno stanje izboljšalo, smo bili tik pred praznovanjem 15-letnice prisiljeni poiskati novega dirigenta. Želja prof. Miškoviča je bila, da ga nadomesti njegov učenec Damjan Tomažin.

Ob 15. obletnici. Foto: Anton Sedej

Damjan, ki je že prej nekajkrat sodeloval z našim orkestrom, se je njegovi želji in prošnji orkestra nesebično odzval.

Avgusta smo pričeli z delom in pod taktirko novega dirigenta v dobrem mesecu uspešno izpeljali praznovanje obletnice. Obležena je bila s slavnostnim koncertom 17. septembra v kinodvorani na Češnjici. Članom so bile za dolgoletno delo na glasbenem področju podeljene bronaste in srebrne Gallusove značke. V nedeljo, 18. septembra, sta bili na praznovanje povabljeni Godba Gorje in trebanjski pihalni orkester. Slednji se je v zadnjem hipu opravičil, in tako sta bila koncert ter parada izvedena le z gorjansko godbo. Zanimivo je bilo opravičilo trebanjskega pihalnega orkestra. Njihov telegram se je glasil:

Zaradi nujne trgatve grozdja odpovedujemo našo udeležbo. Obširnejše opravičilo damo naslednji teden. Čestitamo vam k vašemu prazniku. Občinski pihalni orkester Trebnje

Ob praznovanju 15-letnice smo bili posebej ponosni na naše nove uniforme – narodne noše, ki smo si jih godbeniki kupili sami. Vsak je tako prispeval skoraj 1.000 DEM. "To je več, kot je kdorkoli kdaj prispeval v dobro orkestra," je v letnem poročilu o delu orkestra napisal predsednik Peter Polajnar.

Za omenjene prireditve v letu 1994 je orkester dobil številna priznanja. O praznovanju 15-letnice nam je uspelo posneti tudi videokaseto, ki je trajen dokaz in priznanje za naše delo. Leto

smo zaključili s pripravami na koncert ob slovenskem kulturnem prazniku.

Ob koncu leta so se za orkester začeli boljši časi. Urejati se je začelo financiranje, poleg tega pa nam je Kmetijsko-gozdarska zadruga Škofja Loka – enota Češnjica omogočila brezplačen najem prostorov. Pogodba o nadaljnjem sodelovanju je bila podpisana v letu 1995.

Leto 1995 – kljub lepim doživetjem zasenčeno s smrtjo našega prvega dirigenta

V začetku leta 1995 je umrl prvi dirigent in kapelnik našega orkestra prof. Dragiša Miškovič. Godbeniki smo ga 23. januarja na pokopališču v Žalcu pospremili na zadnji poti. "Žalostno je bilo slovo od tovariša, ki smo ga vsi spoštovali. Njegov odhod je za sabo pustil nenadomestljivo praznino, kar pa nas ni omajalo, temveč nas je še utrdilo na poti, ki nam jo je on začrtal." (Peter Polajnar, 1996)

Junija smo gostovali na Dunaju, kamor nas je povabila Vlasta Lokar-Lovrenčič, ki je v slovenski farni cerkvi vodila pevski zbor. Gostovanje je vključevalo dvodnevno bivanje na Dunaju in v tem času so bili izvedeni trije nastopi:

- promenadni koncert v mestnem parku,
- celovečerni koncert ob otvoritvi gostišča,
- sodelovanje pri maši na praznik svetega rešnjega telesa in promenadni koncert na trgu.

Sicer pa je bilo leto 1995 rekordno z vidika nastopov, saj jih je bilo preko 30. V orkestru je sodelovalo 27 rednih članov; od tega 3 dekleta in 6 novincev. Naše društvo je tako skupaj z dirigentom in blagajničarko štel 35 članov. Leto je bilo izjemno tudi v tem pogledu, da s sodelovanjem ni prenehal niti en član, kar za pretekla leta ni bilo značilno.

Povorka ob 15. obletnici, v ozadju Godba Gorje. Foto: A. Sedej

Med letoma 1995 in 1998

V letu 1996 je imel pihalni orkester 27 nastopov. Prvi nastop je bil kot že običajno v Dražgošah, naslednji večji pa v obliki samostojnega koncerta ob slovenskem kulturnem prazniku v Železnikih. Najodmevnejše je bilo gostovanje v Torinu v Italiji, kjer je ekipa občine Železniki sodelovala na Igrah brez meja. S strani sodelujoče ekipe smo bili tja povabljeni kot navijači. Prireditev, na kateri smo nastopali, je bila predvajana na številnih evropskih in na slovenski nacionalni televiziji. V Torinu, kamor smo odšli za dva dni, smo imeli tri nastope:

- promenadni koncert v mestnem parku,
- povorka ob odhodu tekmovalcev izpred hotela,
- sodelovanje na prireditvi.

Financiranje orkestra se je dokončno uredilo. Z nastankom nove občine Železniki, leta 1995, smo v proračunu dobili svojo postavko in tako redno letno dotacijo. V zameno smo za potrebe občine letno odigrali pet nastopov brezplačno. Tudi poslovanje podjetja Alpes se je izboljšalo, tako so bile redne tudi dotacije glavnega sponzorja. Takoj ko smo dobili prva sredstva, smo začeli s prepotrebnimi nakupi novih instrumentov. Najprej je bila to tuba B, za katero smo denar zbirali dve leti, kmalu za tem pa še tuba F. Kupili smo še klarinet, alt saksofon, bariton, dve trobenti, dve krilnici in činele.

Že leta 1996 smo v orkestru začeli ugotavljati, da nam za kvalitetnejše igranje primanjkuje glasbenikov. Pojavilo se je vprašanje, kako pridobiti nove člane in za njih organizirati izobraževanje. Do leta 1995 je vse poučevanje opravil prof. Mišković, toda z njegovo smrtjo je na tem področju nastala velika praznina. Sodelovanje z glasbeno šolo v Škofji Loki je bilo slabo, saj v Železnikih ni bilo dislociranega oddelka, kjer bi poučevali trobila in pihala. Tako smo si kot našo glavno nalogo do praznovanja 20. obletnice zadali pridobitev novih članov.

Z Glasbeno šolo Škofja Loka smo se začeli dogovarjati, da bi v Železnikih pričeli s pouče-

V Selcih za najmlajše. Foto: Damjan Demšar

vanjem instrumentov za potrebe pihalnega orkestra, še posebej trobil, ki smo jih v orkestru najbolj potrebovali. V skupnem projektu širitve glasbene šole v Železnikih bi Pihalni orkester pomagal pri pridobivanju učencev. V Osnovni šoli Železniki bi za učence organizirali koncert, jim predstavili orkester in instrumente ter jih tako navdušili za vpis v glasbeno šolo in igranje v orkestru. Prvi tak koncert smo izvedli aprila 1997. Na avdicijo se je prijavilo 20 učencev in pet izmed njih jih je začelo obiskovati glasbeno šolo, kasneje pa pričelo z igranjem v orkestru. S takšnimi predstavitvenimi koncerti še sedaj vsako leto pridobivamo učence dislocirane enote Glasbene šole v Železnikih in nove godbenike.

Vodenje orkestra je na občnem zboru leta 1997 prevzel Tone Šolar, pri tem pa mu je pomagal tajnik Boštjan Demšar.

Leto 1998 je bilo že zaznamovano s pripravi na praznovanje 20-letnice v naslednjem letu. Kupili smo še druge nove instrumente in še več časa posvetili pridobivanju novih članov. Orkester je imel 50 vaj in 28 nastopov. Poleg tradicionalnih nastopov smo se udeležili Festivala koračnic v Mengšu in organizirali srečanje pihalnih orkestrov bivše občine Škofja Loka. Prireditev je bila v okviru praznovanja 650. obletnice prve omenbe Železnikov v pisnih virih. Po našem mnenju je bilo to do takrat najboljše organizirano srečanje.

20. obletnica – mejnik v našem delovanju

Delo v jubilejnem letu se je začelo s snemanjem prve kasete in zgoščenke. Nanj smo se pripravljali že od zadnjih mesecev preteklega leta naprej. Snemali smo 13. in 14. marca v kinodvorani na Češnjici in posneli 12 skladb zabavne ga ter narodno zabavnega žanra. Njuno predstavitev smo načrtovali ob praznovanju našega jubileja, a se je žal zataknilo pri tiskanju ovitkov za zgoščenko, tako da so bile izdelane le kasete.

Ob praznovanju 20. obletnice delovanja smo v Pihalnem orkestru Alples Železniki izpeljali dve prireditvi: koncert ter srečanje pihalnih orkestrów. Na jubilejnem koncertu 25. junija v kinodvorani na Češnjici je bila tudi podelitev bronastih in srebrnih Gallusovih značk za dolgoletno delo v ljubiteljski glasbeni dejavnosti. Repertoar je bil v glavnem sestavljen iz skladb, ki so bile posnete na kaseti in zgoščenki, saj je bil koncert hkrati promocija našega novega izdelka. Praznovanje smo nadaljevali v nedeljo, 27. junija, s srečanjem pihalnih orkestrów, ki je bilo pod šotorom pred plavžem v

Železnikih. Srečanje, ki so se ga udeležile Godba Gorje, Pihalni orkester Alpina Žiri in Pihalni orkester Svea Zagorje, se je začelo s povorko sodelujočih orkestrów izpred blagovnice v Železnikih.

Naše praznovanje je še dodatno popestrila razstava v galeriji muzeja v Železnikih, ki jo je postavil naš "uradni fotograf" Aleksander Čufar. Na njej je bilo predstavljenih vseh dvajset let delovanja Orkestra. Ob jubileju so bili tudi izdelani plakati z istim motivom, kot je na ovitku zgoščenke in kasete – fotografija godbenikov Pihalnega orkestra Alples Železniki v narodnih nošah.

Vseh nastopov v jubilejnem letu 1999 je bilo 30. Poleg tradicionalnih, že utečenih nastopov smo na povabilo Gorenjskega glasa 27. aprila igrali v Arboretumu Volčji potok. Nastop in reportaža v časopisu sta bila za orkester dobra promocija in predvsem povabilo na naše prireditve ob koncu junija. Glasbeno delo v tem letu smo na dan slovenske samostojnosti in prazniku sv. Štefana, 26. decembra, zaključili s prvim božično-novoletnim koncertom v kinodvorani na Češnjici. Zamisel in sam nastop sta se izkazala kot zelo uspešna, saj je bila dvorana polna do zadnjega kotička; obiskovalcev je bilo kar okoli 470. S tem

Ob 20. obletnici. Foto: Aleksander Čufar

koncertom smo spremenili datum naših rednih letnih koncertov, ki so bili prej ob slovenskem kulturnem prazniku, in že takrat sklenili, da bo postal stalnica v delovanju našega orkestra.

Pihalni orkester Alpes Železniki v novem tisočletju

Po praznovanju 20-letnice smo se bolj posvetili delu doma. Edino gostovanje orkestra v tujini je bilo septembra leta 2000, ko smo se udeležili otvoritvene pavorke Oktoberfesta v Münchnu. V njej smo sodelovali na povabilo tamkajšnje slovenske folklorne skupine Lipa. Nastop in predstavitev orkestra v povorki, ki je bila dolga več kot pet kilometrov, je bil s strani gostiteljev deležen številnih pohval. Gostovanje je ostalo v lepem spominu tudi godbenikom, saj smo po končanem nastopu na prireditvenem prostoru pod šotorom doživeli pravo vzdušje Oktoberfesta.

Letno imamo v orkestru povprečno 30 nastopov, leta 2002 pa smo jih imeli kar 34. Igramo tudi na porokah svojih članov in ravno v tem letu so se trije poročili, kar je prispevalo k večjemu številu nastopov. Poleg tradicionalnih nastopov, med

katere spadajo prvomajska budnica, koncert za osnovnošolce, sodelovanje na kulturno-etnoloških prireditvah, kot so Čipkarski dnevi v Železnikih in Dan teric v Davči, se redno udeležujemo srečanj pihalnih orkestrrov nekdanje občine Škofja Loka in gorenjskih srečanj pihalnih orkestrrov. Sodelovali smo na povorki ob dnevu narodnih noš v Kamniku in na obletnicah orkestrrov, s katerimi že dolgo sodelujemo. Povsod smo zelo lepo sprejeti, saj so nastopi fantov in deklet v slovenskih narodnih nošah vedno prava paša za ušesa in oči.

V zadnjih letih smo veliko časa namenjali uvajanju mladih glasbenikov v delo orkestra. Skrb za izobraževanje in stalen dotok mladih se nam je obrestovala, saj so začeli prihajati novi godbeniki. Nekateri med njimi še vedno obiskujejo glasbeno šolo in s tem prispevajo k dvigu glasbene izobrazbe orkestra in h kvalitetnejšemu igranju. V vseh letih, odkar z glasbeno šolo redno sodelujemo, je pri orkestru na novo začelo igrati 16 mladih godbenikov.

Bilo nas je vedno več in prostori za vaje so postali premajhni. Že leta 2000 smo sklenili, da začnemo z njihovo temeljito prenovo in uredimo učilnice za individualni pouk instrumentov. Prenova je bila potrebna tudi zato, ker prostori niso

Otvoritvena povorka Oktoberfesta v Münchnu. Foto: Damjan Demšar

Tekmovanje slovenskih godb, Sv. Anton pri Kopru. Foto: arhiv PO

bili izolirani, pozimi pa brez kurjave. V okviru finančnih možnosti smo se odločili, da bo prenova potekala v dveh fazah. V prvi fazi smo obnovili prostor za skupne vaje, kasneje pa še prostor, kjer smo uredili učilnice. V obnovo smo vložili okrog 6 milijonov tolarjev, člani pa opravili preko 1.900 prostovoljnih ur dela. Prostore smo v letošnjem letu že tudi opremili in s tem izpolnili nalogo, ki smo si jo zadali do praznovanja 25-letnice.

Do naše 25. obletnice smo si zadali še en cilj: izboljšanje kvalitete igranja. Razlog tega je bila tudi odločitev, da pričnemo s sodelovanjem na tekmovanjih Zveze slovenskih godb, v katero smo se včlanili leta 2001. Maja istega leta smo se udeležili tekmovanja v 4. težavnostni stopnji, ki je bilo v Sv. Antonu pri Kopru. Dosegli smo srebrno plaketo in glede na to, da je bilo to naše prvo tekmovanje, smo bili z uvrstitvijo zadovoljni. Poleg tega je v tem letu tudi trobilna zasedba orkestra dosegla srebrno plaketo na regijskem tekmovanju, na katerem smo prav tako sodelovali prvič. Z Zvezo slovenskih godb sodelujemo še na drugih področjih: udeležujemo se seminarjev, izobraževanj in

posvetov, ki jih prireja.

Igranje v orkestru zahteva od vsakega posameznika veliko časa in samodiscipline, predvsem glede udeleževanja vaj. Te potekajo dvakrat tedensko in mnogi zanje in za nastope orkestra, na katerih preživimo tudi številne konce tedna, žrtvujemo svoj dopust. Čeprav ni vedno lahko, na vsa odrekanja kmalu pozabimo, saj nas igranje veseli in v glasbi najdemo zadoščenje, mir ter sprostitev od vsakodnevnega hitenja in naporov. Vsi skupaj se zavedamo, da noben nastop ni nepomemben in da vsak izmed članov prispeva pomemben kamenček v mozaiku delovanja orkestra.

Vseh uspehov v zadnjem obdobju in zagnanega dela ne bi bilo brez prizadevnega vodstva. Leta 2000 je vodenje orkestra prevzel Boštjan Demšar, ki si je že prej kot tajnik zelo prizadeval za ustanovitev glasbene šole ali vsaj za poučevanje instrumentov za potrebe orkestra tudi v Železnikih. Pri delu v orkestru nas je spodbujal in motiviral, da smo sledili njegovim smelim zamislim in idejam. Marsikdaj ni bilo lahko, saj imamo skoraj vsi še

številne druge obveznosti, a zavedali smo se, da gre za napredek orkestra. To je bila zadostna spodbuda in zagotovilo, da bo naš trud plačan.

Ustanovitev mažoretnega društva in snemanje druge zgoščenke

Leto 2003 je bilo ponovno eno takšnih, za katera lahko rečemo, da nam je uspelo ne le izpolniti zastavljene cilje, ampak jih tudi preseči. Imeli smo 28 nastopov, vse od Soriške planine, po Selški dolini, do kamniškega konca in Bleda. Sončno junijsko nedeljo smo gostovali pri zamejskih Slovencih v bližini Celovca, kamor so nas povabili ob njihovem krajevnem praznovanju.

Piko na i so delu v tem letu dale "neglasbene aktivnosti". Zaključili smo z obnovo prostorov in na našo pobudo ustanovili mažoretno društvo. Odslej bodo nekatere naše nastope s svojimi plesnimi vložki popestrile mažoretke. Spretnosti si je oktobra začelo nabirati 18 deklet. V kraju želimo tudi povečati zanimanje otrok za glasbo, zato smo zanje v šolskem letu 2003/04 organizirali glasbene delavnice, ki jih obiskuje približno 45 otrok. V orkestru smo začeli razmišljati dolgoročno in zato pripravili strateški načrt orkestra za obdobje 2004–2007, ki pri finančnih obveznostih vključuje tudi občino. Pripravljenost za sodelovanje pri uresničevanju

zamisli, zbranih v načrtu, nam je župan izkazal s podpisom pisma o nameri sodelovanja. Strateški načrt nam daje večje možnosti za uspešno sodelovanje na razpisih Javnega sklada za kulturne dejavnosti Republike Slovenije, ki je v letu 2003 s finančnimi sredstvi že podprl nekatere naše projekte.

S pripravo programa za snemanje skladb naše druge zgoščenke, ki jo bomo izdali ob jubileju, so se pričele priprave na praznovanje 25-letnice delovanja. Te vključujejo tudi načrt, da bi v Železnikih v letu 2004 organizirali tekmovanje Zveze slovenskih godb in gorenjsko srečanje pihalnih orkestror. Predlogi so bili sprejeti, saj smo v začetku leta dobili potrditev, da bosta obe prireditvi v Železnikih. Naše praznovanje bo tako še slovesneje.

Prvo zgoščenko in kaseto smo izdali ob praznovanju 20. obletnice in tako izpolnili veliko željo dirigenta Damjana Tomažina. Vse do takrat nismo verjeli, da smo tega sposobni. Na izdelek smo še danes zelo ponosni. Navdušenje je bilo tako veliko, da smo si že takrat zadali cilj, da za 25. obletnico ponovno izdamo zgoščenko.

Snemanje druge zgoščenke v kinodvorani na Češnjici je potekalo v dveh delih. Prvi del smo posneli že leta 2002, drugega pa 13. marca letos. Posnete so skladbe različnih žanrov: koncertne, zabavne, narodnozabavne in koračnice. Med njim je tudi tista, ki smo si jo vsi najbolj želeli – Selška dolina avtorja Franca Potočnika. Pesem, na katero

Snemanje kasete in zgoščenke, kinodvorana na Češnjici. Foto: Damjan Demšar

smo ponosni vsi glasbeniki Selške doline, so med prvimi izvajali Fantje s Praprotna. Potpuri Viže Obzorja sestavljajo pesmi različnih avtorjev, ki jih je igral ansambel Obzorje. Za obe skladbi je aranžma za pihalni orkester naredil Vinko Štucl, eden najbolj znanih skladateljev za pihalne orkestre v Sloveniji. Alpenfest marsch, za katerega je besedilo v slovenščino prevedel dirigent Damjan Tomažin, smo posneli skupaj s pevskim zborom. Naš pogum pa se kaže predvsem s tem, da je na zgoščenki skladba Our director, ki smo jo na božično-novoletnem koncertu leta 2002 posneli v živo. Posebnost naše druge zgoščenke pa je skladba Highland Cathedral, v kateri se kot solist na dudah predstavi naš član Erik Potočnik.

"Srebrni" člani in dosedanji predsedniki Pihalnega orkestra Alpes Železniki

Ob praznovanju srebrne obletnice je prav, da predstavimo tiste naše člane, ki skupaj z orkestrom praznujejo srebrni jubilej glasbenega delovanja in igranja v pihalnem orkestru. Začeli so kot otroci, danes pa s svojo vztrajnostjo, v kateri se kaže njihovo veselje do igranja, predstavljajo njegov nosilni steber.

V orkestru vztrajajo že 25 let (od leve proti desni):

1. Tomaž Mohorič
2. Rafko Habjan
3. Roman Gartner
4. Vili Berce
5. Tone Jelenc
6. Zdravko Berce
7. Peter Polajnar
8. Miha Nastran
9. Marko Nastran
10. Matevž Nastran

Našim "srebrnim" godbenikom se pridružuje tudi blagajničarka Zdenka Pfajfar, za katero v

V orkestru vztrajajo že 25 let. Foto: Boštjan Demšar

orkestru pravimo, da je njen instrument blagajna. Z nami je od vsega začetka, "še od predporoda," pravi sama. Računovodstvo orkestra je vodila, ko je ta deloval še v okviru Alpesovega sindikata. Skupaj z nami je v letih delovanja orkestra spoznala naše "radosti in bolečine". Zahvaljujemo se ji za zvestobo, ker je vztrajala tudi v najtežjih trenutkih in z nami upala na boljše čase. Marsikdaj se je zgodilo, da po zaključku občnega zbora, koncerta ali drugega nastopa nismo "našli računa", kadar smo imeli večerjo v Okrepčevalnici Pfajfar.

Od ustanovitve naprej se je pri vodenju orkestra zvrstilo že kar nekaj predsednikov. Vsak je s svojim delom in osebnostjo zaznamoval določeno obdobje in orkestru pustil svoj bolj ali manj viden pečat. Hvaležni smo prav vsem, ki so to nalogo in vse z njo povezane obveznosti prevzeli nase in se trudili v dobro našega orkestra.

Dosedanji predsedniki Pihalnega orkestra Alpes Železniki:

1. Lado Greblo	začetek–1985
2. Franc Benedik	1985–1986
3. Janez Benedik	1986–1988
4. Rafko Habjan	1988–1991
5. France Jelenc	1991–1992
6. Peter Polajnar	1992–1997
7. Tone Šolar	1997–2000
8. Boštjan Demšar	2000–

Nastopi Pihalnega orkestra Alpes Železniki z najdaljšo tradicijo

Božično-novoletni koncert

Orkester je kmalu po ustanovitvi začel z organiziranjem vsakoletnega samostojnega koncerta. Najprej je bil ob praznovanju slovenskega kulturnega praznika, v zadnjih letih pa na štefanovo, 26. decembra. Božično-novoletni koncert je že postal naš zaščitni znak. Zadnji dve leti smo ga priredili v novozgrajeni športni dvorani v Železnikih in vedno imeli okoli 900 poslušalcev. Obiskovalcem želimo z glasbo pričarati čar praznikov in jih vsaj za nekaj trenutkov popeljati od vsakdanjega sveta. Repertoar v večini sestavljajo božične in koncertne skladbe ter skladbe drugih žanrov. Da pa prireditev še obogatimo, med nas vsako leto povabimo zanimive goste.

Gostje božično-novoletnega koncerta 2002, AFS France Marolt.
Foto: Damjan Demšar

Prvomajska budnica

Težko si je predstavljati prvomajsko jutro, če po Selški dolini na praznik najprej ne zadonijo zvoki koračnic Pihalnega orkestra Alpes Železniki. Prvo budnico smo igrali že 1. maja 1981 in od takrat naprej jo igramo vsako leto, razen leta 2001, ne glede na vremenske razmere. Orkester je prvo leto pozdravil prebivalce: Studena, Železnikov, Zalega Logu, Podlonka, Rudna in Dražgoš. Budnice so običajno potekale tako, da smo se ob petih zjutraj zbrali na Studenem "pr" Posečenku" in nato začeli z

igranjem – bujenjem. Peter Polajnar, ki je v prvih letih zapisoval nastope, je za drugo budnico, leta 1982, napisal: "Zaigrali smo 56 koračnic."

Leto za letom se je število vasi povečevalo in kmalu smo na ta dan prebudili vso Selško dolino. V zadnjih letih se je nekoliko spremenil vrstni red in povečalo število krajev, kjer igramo, vedno pa prebudimo prebivalce Studena, Železnikov, Zalega Logu, Rudna, Dražgoš, Lajš, Selc, Dolenje vasi in Bukovice.

Čipkarski dnevi v Železnikih

Železniki so znani po izdelovanju čipk. Danes se ta tradicija predstavlja mlajšim generacijam in ljudem iz drugih krajev s Čipkarskimi dnevi. Na tej kulturno-etnološki prireditvi redno sodeluje tudi naš orkester. To še posebej velja za zadnja leta, ko imamo v okviru prireditve dva nastopa.

V soboto v popoldansko-večernih urah pred galerijo muzeja, v kateri poteka razstava čipk, priredimo samostojni promenade koncert. Na njem se predstavimo z novostmi in s skladbami, ki predstavljajo naš železni repertoar. Nedeljski nastop je za nas eden izmed težjih. V klekljarski povorki od podjetja Alpes pa vse do plavža na koncu Železnikov, običajno pod vročim julijskim soncem, korakamo in igramo. Več kot polurno igranje v povorki zahteva od godbenikov tudi dobro fizično kondicijo, saj nam je pod narodnimi

Čipkarski sprevod. Foto: Aleksander Čufar

nošami zelo vroče. Naš trud je poplačan, ker nas na koncu čakajo zadovoljni poslušalci ter seveda kozarec hladnega piva.

Pihalni orkester Alples Železniki bo igral še naprej

Pihalni orkester Alples Železniki je na področju kulturnih dejavnosti v občini Železniki zagotovo eno najbolj aktivnih društev. Sodelujemo na številnih prireditvah in veseli smo tolikih povabil nanje, saj je to znak, da nas ljudje radi poslušajo. Z našo prisotnostjo v kulturnem prostoru pa želimo delovati tudi širše – povezovati različna društva našega okraja in s tem krepiti meddruštveno sodelovanje. To bo pripomoglo k nadaljnjemu kulturnemu razvoju in promociji občine Železniki.

Zaradi mladih godbenikov v orkestru, katerih delež v zadnjih letih še narašča, pomembno sodelujemo pri vzgoji in izobraževanju. Temu bomo veliko pozornosti namenjali tudi v prihodnje. Prizadevali si bomo za širitev glasbene šole v Železnikih, v prostorskem in programskem smislu. Okrepiti želimo sodelovanje z drugimi izobraževalnimi ustanovami: osnovno šolo ter drugimi društvi in posamezniki, ki s svojim delom prispevajo k napredku na področju kulture v našem okolju. V šolskem letu 2003/04 glasbeno šolo obiskuje 20 učencev – 7 jih je vpisanih v prvi letnik – kar je znamenje, da v kraju je zanimanje za orkester. Mlade, poleg veselja do glasbe, k sodelovanju v orkestru pritegne tudi sproščeno in prijateljsko vzdušje med nami godbeniki in naša močna predanost glasbenemu ustvarjanju.

Z včlanitvijo v Zvezo slovenskih godb in udeleževanjem na tekmovanjih, ki so organizirana v njenem okviru, smo postavili nov mejnik v zgodovini našega orkestra. Trenutno sodelujemo v 4., naš cilj pa je uvrstitev v 2. težavnostno skupino. Na določenih področjih je potrebno nivo našega igranja še izboljšati, za kar si močno prizadevamo. Dodaten zagon pri tem nam dajeta tekmovalni duh in izziv, ki ga takšna tekmovanja predstavljajo.

V prihodnosti želimo z nastopom na televiziji še povečati prepoznavnost Pihalnega orkestra Alples Železniki v slovenskem prostoru. Dirigent nas spodbuja pri uresničevanju ideje o snemanju videospota, ki bi prav gotovo največ prispeval k naši uspešni predstavitvi.

Zavedamo se, da so za izmenjavo izkušenj, prijateljsko povezovanje in druženje pomembna tudi gostovanja v tujini. Tem se v zadnjem obdobju nismo veliko posvečali, vendar jim bomo v naslednjih letih namenili več pozornosti. Vzpostaviti želimo stike z orkestri iz drugih držav in ne skrivamo želje po udeležbi na kakšnem mednarodnem festivalu.

Člani Pihalnega orkestra Alples Železniki

Godbenice in godbeniki pihalnega orkestra prihajamo iz različnih krajev Selške doline: Sorice, Davče, Smoleve, Dražgoš, Studena, Selc, Ševelj, Knap in Bukovice. Večina članov prihaja iz Železnikov in bližnjih naselij. Med nami sta godbenika, ki prihajata iz Škofje Loke in iz sosednje Poljanske doline. Naša pestrost se kaže tudi v poklicih in delu, ki ga opravljamo, vsem pa nam je skupna ljubezen do glasbe in glasbenega ustvarjanja.

Prvič se lahko pohvalimo, da je med nami kar 9 deklet. To je največje število, odkar obstaja orkester, saj so bile običajno med nami le dve ali tri godbenice. Vključno z blagajničarko in dirigentom v orkestru deluje 49 članic in članov. V zadnjih letih se nam je pridružilo veliko mladih godbenikov, zato po starosti sodelujočih spadamo med mlajše pihalne orkestre v Sloveniji.

Ob 25. obletnici. Foto: Aleksander Čufar

(od leve proti desni)

- 4. vrsta:** Vili Berce, Rafko Habjan, Janez Gartnar, Jan Mediževce, Boštjan Demšar, Aleš Tolar, Gregor Bogataj, Blaž Kuhar, Tone Jelenc
- 3. vrsta:** Tomaž Mohorič, Peter Polajnar, Marko Nastran, Aljaž Čufar, Boris Mohorič, Zdravko Berce, Gašper Pokorn, Anton Šolar, Gorazd Rant, Luka Jelenc
- 2. vrsta:** Janez Šolar, Tone Habjan, Andreja Eržen, Monika Čemažar, Nina Bogataj, Robert Berce, Erika Mohorič, Veronika Šmid, Katarina Mohorič, Klemen Štibelj, Miha Nastran, Damjan Tomažin – dirigent
- 1. vrsta, spodaj:** Sebastjan Kamenšek, Anže Berginc, Jakob Rejec, Tilen Jelovčan, Blaž Šmid, Matevž Nastran
- Manjkajo:** Jure Šolar, Melita Šlegel, Erik Potočnik, Borut Pohar, Roman Gartner, Gašper Gasser, France Čufar, Špela Jelenc, Helena Rihtaršič, France Jelenc, Klemen Markelj, Zdenka Pfajfar – blagajničarka

V jubilejnem letu 2004 v Pihalnem orkestru

flavta:	Melita Šlegel Monika Čemažar Andreja Eržen Špela Jelenc Katarina Mohorič Erika Mohorič Veronika Šmid	I. trobenta:	Jure Šolar
Es-klarinet:	Boris Mohorič	II. trobenta:	Zdravko Berce
I. klarinet:	Peter Polajnar Anže Berginc	III. trobenta:	Borut Pohar
II. klarinet:	Matevž Nastran Anton Šolar Jakob Rejec	alt rog:	Blaž Kuhar
III. klarinet:	Aleš Tolar Gorazd Rant Sebastjan Kamenšek	tenor:	Tomaž Mohorič Janez Šolar
altsaksofon:	Erik Potočnik Jan Medževac	bariton:	Roman Gartner Marko Nastran
tenor saksofon:	Boštjan Demšar	I. pozavna:	Aljaž Čufar
I. krilovka:	Tone Habjan Gašper Pokorn	II. pozavna:	Gašper Gasser
II. krilovka:	Blaž Šmid Tilen Jelovčan	III. pozavna:	Luka Jelenc
III. krilovka:	Miha Nastran	B-bas:	Vili Berce Janez Gartnar
		F-bas:	Rafko Habjan France Jelenc
		mali boben:	Klemen Štibelj Gregor Bogataj
		veliki boben:	Robi Berce
		činele:	Tone Jelenc
		bobni:	Klemen Markelj
		zvončki:	Nina Bogataj
		bas kitara:	France Čufar
		glasb. delavnice:	Helena Rihtaršič
		blagajna:	Zdenka Pfajfar

Damjan Tomažin, dirigent

Damjan Tomažin je kot dirigent, umetniški vodja in predvodnik prišel k Pihalnemu orkestru Alples Železniki leta 1994, tik pred praznovanjem 15. obletnice delovanja.

Glasbeno izobraževanje Damjana Tomažina se je začelo na nižji glasbeni šoli v Domžalah. Harmoniko, ki je bila njegov prvi instrument, se je učil pri prof. Majdi Golob, pri štirinajstih letih pa je začel igrati pozavno pri prof. Toniju Savniku. Glasbena pot ga je pripeljala na srednjo glasbeno šolo k prof. Dragiši Miškoviču. Pri njem je uspešno opravil zaključni izpit, obenem pa maturiral na srednji elektrotehniški šoli v Ljubljani. Glasbeno

izobraževanje je nadaljeval na akademiji za glasbo v Ljubljani, kjer je leta 2000 pri prof. Borisu Šinigoju in prof. Domnu Jeraši diplomiral iz pozavne. Pridobil si je naziv profesor pozavne in akademski glasbenik – pozavnist. Med študijem je dokončal tudi srednjo glasbeno šolo iz tenor tube (baritona) pri prof. Igorju Krivokapiču. To je instrument, ki ga igra v Orkestru Slovenske vojske, kjer je zaposlen. Poleg tega je zaposlen tudi v Glasbeni šoli Škofja Loka, kjer v dislociranem oddelku v Železnikih poučuje pozavno, bariton in tubo.

In od kod Damjanu Tomažinu toliko veselja za delo z orkestrom? Sam pravi, da ga delo in sodelovanje v orkestru spremlja že od samega začetka

Damjan Tomažin, profesor. Foto: Aleksander Čufar

glasbenega šolanja. Z desetimi leti je začel igrati v šolskem harmonikarskem orkestru, nato pa je igral še v Simfoničnem orkestru Domžale-Kamnik in Domžalski godbi. Vse te izkušnje, mladostni elan in veselje do takšnega dela so pripomogli k dvigu kakovosti našega orkestra.

Pihalni orkester Alples Železniki je pod njegovim vodstvom pokazal velik napredek pri izbiri in igranju zahtevnejših skladb, povečalo se je število nastopov, gostovanj doma in na tujem. Velik dosežek Pihalnega orkestra Alples Železniki pod taktirko Damjana Tomažina pa je izid prve zgoščenke in kasete ob jubilejni 20. obletnici delovanja.

Damjan Tomažin želi v prihodnosti dvigniti igranje pihalnega orkestra z izvajanjem zahtevnejših in novejših skladb še na višji nivo. Pri tem ne pozablja na glasbeni podmladek, saj želi k orkestru privabiti še več mladih glasbenikov. Veličnega pomena pri dvigu kakovosti je iskanje vedno novih razlogov in motivov za igranje in sodelovanje v Pihalnem orkestru Alples Železniki sedanjim in prihodnjim članom. Za uresničitev tega cilja so potrebni vedno novi izzivi in ideje in prav teh Damjanu ne manjka. Trenutno se to kaže v prizadevanju za še večjo prepoznavnost, predvsem v slovenskem prostoru, zato je njegova želja, da bi

orkester posnel videospot in nastopil v kakšni televizijski oddaji.

Zaključek

S svojim glasbenim delovanjem smo v kulturni podobi Železnikov in celotne Selške doline pustili pomemben pečat. Glede na število prireditev, na katerih sodelujemo, lahko rečemo, da smo postali nepogrešljivi del kulturne ponudbe v kraju. Naša prepoznavnost se povečuje tudi drugod po Sloveniji, saj vedno več povabil dobivamo iz drugih krajev, zato mnogi ta košček domovine poznajo prav po nastopih Pihalnega orkestra Alples Železniki. Upravičeno smo lahko ponosni nase in na vse, ki so nam pomagali ali kakorkoli prispevali k temu, da smo danes že precej uveljavljen orkester, ki mu je v vseh teh letih uspelo bogatiti kulturno podobo in ponudbo Selške doline. Prav zato bi se radi zahvalili vsem, ki so nam v teh letih stali ob strani.

Prvi v tej vrsti je naš glavni pokrovitelj podjetje Alples, d. d., katerega zaposleni so bili pobudniki za ustanovitev orkestra. Podjetje nam je, razen v letu njegovih največjih težav, vedno stalo ob strani in nas finančno podpiralo. Veliko pripravljenost za dobro sodelovanje je pokazal tudi sedanjí direktor Francelj Zupanc, ki želi, da bi bil orkester čimprej v družbi najboljših slovenskih pihalnih orkestrov.

Občina Železniki nas z dotacijami podpira vse od svoje ustanovitve. Že s prvim županom smo se dogovorili za svojo postavko v občinskem proračunu. To tradicijo nadaljuje tudi sedanjí župan Mihael Prevc, ki je v znak dobrega sodelovanja prevzel predsedovanje organizacijskemu odboru za pripravo tekmovanja Zveze slovenskih godb v 4. in 2. težavnostni stopnji.

Zahvaljujemo se Kmetijsko-gozdarski zadrugi Škofja Loka. Leta 1994 je postala lastnica prostorov, v katerih je orkester začel s prvimi vajami. Od tega leta dalje nam omogoča, da prostore, za katere plačujemo le stroške porabe električne energije in čiščenja, še naprej uporabljamo za vaje in delovanje. Zadruga je z direktorico Anico Freljih

pokazala tudi pripravljenost za nadaljnje sodelovanje in nas podprla pri naši odločitvi za obnovo prostorov. S tem so se bistveno izboljšali pogoji za delovanje orkestra.

Iskrena zahvala pa velja tudi naši publiki, vsem vam, ki nas radi poslušate, prihajate na naše koncerte in druge nastope ter nam s svojimi pohvalami in spodbudami dajete nov elan in potrditev, da smo na pravi poti. Mnogi ste nam na različne načine že velikokrat pomagali. Čeprav to ni

bilo javno povedano, nam je veliko pomenilo in smo (bili) vsake pomoči in pozornosti vedno iskreno veseli.

Za glasbeno ustvarjanje je 25 let hkrati dolga in kratka doba. V Pihalnem orkestru Alples Železniki bomo tudi v prihodnosti nadaljevali in sledili mislim pobudnikov ustanovitve orkestra, da naj bi v njem mladi našli zabavo, se glasbeno izraževali in izpopolnjevali ter s tem doprinesli k nadaljnjemu kulturnemu razvoju kraja in okolja.

Viri in literatura

- Poročilo o delu Pihalnega orkestra Alples Železniki od ustanovitve do novembra 1982.
Poročila predsednikov o delu Pihalnega orkestra Alples Železniki za leta 1983–2003.
Poročila tajnikov o delu Pihalnega orkestra Alples Železniki za leta 1997–2003.
Zapisnik ustanovnega občnega zbora Pihalnega orkestra Alples Železniki, 13. 11. 1982.
Zapisnik izrednega občnega zbora Pihalnega orkestra Alples Železniki, 15. 12. 1987.
Zapisniki občnih zborov Pihalnega orkestra Alples Železniki v letih 1984–2004.
Strateški načrt Pihalnega orkestra Alples Železniki za obdobje 2004–2007.
Glasilo OZD Alples. November 1979–december 1989.
Marija Volčjak: *Najmlajša slovenska godba*. Gorenjski glas, 7. november 1980. Str. 5.
Arhiv Pihalnega orkestra Alples Železniki.